KVINDEN OG SAMFUNDET

Udgivet af Dansk Kvindesamfund

Nr. 13. | Kontor: Nørregade 33, St. | 27. Juni 1903. | Udgaar hveranden Lørdag. | 19. Aarg.

Koster 50 Øre Kvartalet (+ 13 Øre i Postpenge i København. + 15 Øre i — i Provinserne.) Enkelte Numre 10 Øre.

Julie Laurberg,
Fotograf.
Kongens Nytorv 13.
Indgang ad Porten. Elevator.

EMMY THULSTRUP.
Hjemmelavet Konfekt,
tilkendt eneste
HÆDERS-DIPLOM VED KVINDERNES UDSTILLING 1895.
Panoptikon B, 1ste Sal o. G.
Telefon 26543.

Kvindernes Køkken.
er nu **Vimmelskaftet 33,** 1. Sal; **Varme Retter** fra Kl. 11. **Middag Kl. 1½—6½.** Store nye istandsatte Lokaler.

Marie Steffensens Skole
for Snitmønstertegning,
Tilskæring og Kjolesyning,
Zinnsgade 2, 2. Sal.

LÆS Over LANDET
UGEBLAD FOR FRISINDET KRISTENDOM
Medarbejdere: *Uffe Birkedal, Kristofer Jansen, Anton M. Jensen, Sigurd Trier m. fl.*
Bestilles hos Postvæsenet. Pris: 1 Kr. Kvart.
Ekspedition: **Gothersgade 129,** København K.

Dansk Kvindesamf. Fæstekontor,
Nørregade 33, St.,
anviser Husbestyrerinder, Kokke-, Stue- og Barnepiger.

Redaktøren træffes i sit Hjem, Amalievej 9, sikkrest 5—7.

Bøger og Blade bedes sendte til samme Adresse. Mundtlig Besked modtages paa *Dansk Kvindesamfunds Kontor*, aabent 8—7, og hertil bedes man henvende sig om alt. Ekspeditionen vedrørende.

Kvinden og Samfundet.

Opmærksomheden henledes paa, at „Kv. og Samf." giver Abonnentsamlere den sædvanlige Boghandleravance: 40 % saaledes, at man for hver til Kontoret, Nørregade 33, St., **indsendt Kvittering fra Postvæsenet** paa en Abonnent (dog mindst 5 ad Gangen) vil faa 20 Øre — 1 Kr. for 5 ny Abonenter — tilbagesendt.

Klager over Mangler ved Forsendelsen bedes skriftligt indsendt til ***S. Rasmussen,*** *Ravnsborggade 19, 2. Sal.*

Mænds Arbejde for Kvindernes Sag.

Kampen for Kvindernes fulde Menneskeret er heldigvis ingen Kamp imellem Kønnene. Blandt Mænd, saa vel som blandt Kvinder findes baade Venner og Modstandere. Hvor tidt maa vi ikke med Sorg bekende, at Kvinden kan være Kvindesagens værste Fjender, ligesom vi blandt Mænd bestandig har fundet Personligheder, for hvem Kærligheden til Sandhed og Ret har ført dem til at tale Kvindernes Sag, ja endogsaa — til Tider — ikke at frygte for Latter og Haan, som de i den Anledning ikke har kunnet undgaa.

Selvfølgelig erkender vi, at uden disse Mænds Bistand vilde vor Sag have langt vanskeligere ved at vinde frem. Hvor godt vi end kunde organisere os, hvor veltalende vi end kunde føre vor egen Sag, hvor vedholdende vi end kunde kræve, at Ordet: lige Ret for Mand og Kvinde førtes ud i Praksis, hvad nyttede det altsammen, hvis vore Ord ingen Sangbund fandt blandt dem, som jo nu engang sidder inde med Eneretten.

Og derfor skal de Mænd, som fordomsfrit har set bort fra deres egen Storhed som „Skabningens Herre" og kastet sig ind i Kampen for den „lige Ret" nævnes med Tak og Anerkendelse. Navne som: Herman Trier, Svend Høgsbro, Fredrik Bajer, Poul Svejstrup, Marcus Rubin, Emil Meyer, Gustav Philipsen, Oskar Johansen og mange flere, det er Navne paa saa fuldgode Borgere blandt os, at vi Kvinder er stolte af, at disse Mænd kæmper ved vor Side i denne højst ulige Kamp imellem Ret og gammel Fordom.

I dette Aar har en Bevægelse blandt Københavns Lærerinder om ogsaa paa Skolens Omraade at naa frem til denne lige Ret for Mand og Kvinde kaldt baade nye og gamle Mands-Navne frem paa Kampladsen. Lærerinderne havde henvendt sig til Byens „Borgmestre og Raad" med et Andragende om at faa samme Adgang som Mænd til de ledende Stilinger indenfor Skolevæsenet — nu da de er naaede til at repræsentere de ⅔ af hele Lærerstanden For de ældre iblandt os, de, der har taget Del i Kvindesagsarbejdet i den sidste Snes Aar, føltes det næsten som historiske Mærkedage, de Dage, da dette Andragende blev behandlet i „Borgernes Raad." Forhandlingerne førtes med en Alvor og i et Sprog, som vilde have været utænkeligt — blot for 10 Aar siden. Man forhandlede nemlig slet ikke om, hvor vidt Kvinder burde have denne Adgang til de overordnede Stillinger, eller den burde nægtes dem. Nej, tilsyneladende var alle enige om, at der intet væsentligt var i Vejen for at give Kvinderne denne „lige Ret". Men man forhandlede, sagligt og alvorligt, om, hvor vidt man skulde dele Skolerne i Drenge- og Pigeskoler med henholdsvis en mandlig og kvindelig Inspektør, eller man skulde beholde den nuværende Ordning med Drenge- og Pigeskolen forenet og saa aabne Kvinder Adgang til Embederne ganske i Lighed med Mænd. Det første Forslag forelagdes og forsvaredes af Hr. Ingeniør Foss, som med Varme hævdede, at det for Pigeskolens Skyld var heldigst at lægge hele Ledelsen af denne i Kvindernes Hænder. — Det andet Forslag forelagdes af Hr. Gustav Philipsen, som absolut var imod yderligere at uddybe Adskillelsen imellem Drenge- og Pigeskolen, navnlig med Henblik paa en mulig Fællesskole, og derfor foreslog at stille Kvinderne fuldt ud lige med Mænd med Adgang baade til Skoledirektør = Vicedirektør = og Inspektørposterne. Etatsraad Strøm kunde give Philipsens Forslag sin Tilslutning ud fra den Betragtning, at der utvivlsomt gives Lærerinder, der besidder baade pædagogisk og administrativ Dygtighed i samme Maal som Mænd, og hvem det derfor vilde være urimeligt at udelukke fra disse ledende Stillinger.

Ogsaa ved en tidligere Lejlighed har Gustav Philipsen paa det samme Sted kæmpet for Lærerindernes Sag. Da Lønningssagen for nogle Aar siden forhandledes, udtalte han et af de stærke Ord, der slaar ned og fænger, der i et Nu klarer Opfattelserne for en Mængde Mennesker, Ord, der ikke vender tomme tilbage, men udretter meget mere, end der maaske var ventet af dem. Det var, da man vilde — hvad jo lykkedes — forhøje de laveste Lærerlønninger for de ganske unge Lærere, mens man samtidig vilde lade de unge Lærerinder blive staaende, hvor de stod før Omordningen; ligesom man ogsaa vilde lade Lærerne naa deres højeste Gager paa kortere Tid end Lærerinderne, hvorved Lærerindernes hele Løn — i Forhold til Lærernes — formindskedes. Da udtalte Gustav Phillipsen: „Dette vilde vi ikke vove at byde Lærerinderne, hvis de var Vælgere".

Dette Ord har overfor Københavns Lærerinder udrettet mere end mange af vore Prækener om det samme. Dette var Tale, som de forstod. Og de fleste har siden lært at indse at kun ved faa at faa Valgret og Valgbarhed opnaa vi vor virkelige Menneskeret.

De Mænd, der vil være med til at skaffe os denne Menneskeret, de Mænd, der aktivt arbejder for, at „lige Ret for Mand og Kvinde" skal blive mere end en smukt klingende Frase, dem sender vi derfor vor ærligste Tak. Og naar det sker, at een af dem paa Grund af de indviklede politiske Konstellationer for en Tid maa fratræde de kaarne Stillinger som Førere for Vælgerfolket, som Oskar Johansen ved Borgerrepræsentantsvalget i Marts og Gustav Philipsen ved Folketingsvalget i Juni, saa beklager Kvinderne det dobbelt, fordi baade Samfundet og vi derved mister en Kraft, som vi begge daarlig kan undvære.

Boger.

Adam Øhlenslæger.
Digte med en Efterskrift ved
Ida Falbe Hansen.
Det Schubotheske Forlag.

I December var det hundrede Aar siden en af de betydningsfuldeste Begivenheder i den danske Literaturs Historie fandt Sted, idet den 24-aarige Øhlenslæger i December 1802 udgav sine berømte „Digte" med Aarstallet 1803 paa Titelbladet, den Bog, der betegner Gennembrudet i hans Digtning og Indvarslingen af en Storhedstid i vor Literatur, som Fortiden ikke har Magen til.

Denne lille Bog, der i en Række Romancer og i den vaarfriske Digtning St. Hansaftenspil dels spotter den foregaaende Tids fantasiløse og aandsforladte Syn paa Digtekunsten og dens Formaal, dels i ungdomsfrisk Skønhed og Fylde lukker op for de ny Kildevæld, har i en lang Aarrække været udsolgt, og det har været en Sjældenhed at opdrive et enkelt Eksemplar. Vel har de fleste af Digtene atter og atter været optrykt i Læsebøger og Digtsamlinger, og St. Hansaften-Spil er udkommet i de forskelligste Dragter, fra Skolebogens til det illustrerede Pragtværks, men over Bogen i dens oprindelige Skikkelse hviler der en Ynde og Glans som over ingen af de senere Udgaver.

Det var derfor en lige saa naturlig som smuk Tanke at fejre Hundredaaret for dens Fremkomst ved paany at forelægge den for Læseverdenen i dens første Form og Tilsnit, og denne Opgave er løst paa den smukkeste Maade i den af mag. art. Ida Falbe Hansen besørgede Udgave, der i December 1902 udkom paa det Schubotheske Forlag.

I en ypperlig Efterskrift gør Frk. F. H. Rede for Bogens Forhold til Samtidens literære Fremtoninger og dens herskende Smag.

Med sikker Haand fører hun Læse-